

jeg saa dvæle et Øjeblik ved det Punkt, som oprindeligt blev fremdraget af det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (R. Claussen), det er nemlig Hensynet til Fæstningen, har Hensynet til Kjøbenhavns Befæstning har været det, der oprindeligt har ført Undersøgelsen om Nødvendigheden af at flytte Anstalterne bort fra Kjøbenhavn frem. Det er givet; det kan den højtærede Minister ikke benægte, for det ved den højtærede Minister rimeligvis ikke, eftersom det foregik under den forrige Kultusminister. Hvis den højtærede Kultusminister har svaret Direktionen, saaledes som her er sagt i Tinget, hvilket naturligvis er sket, saa maa det have været tidligt i Efteraaret, eftersom den højtærede Minister i Finansudvalget i Efteraaret har henledet Opmærksomheden paa Heden og Vestkysten. Imidlertid foreligger der en Skrivelse fra Professor Keller af 29de December 1897 — altsaa længe efter, at den højtærede Minister i Finansudvalget har haft Lejlighed til at give den Vejledning, som den højtærede Minister ønskede at give — hvori der forekommer følgende Liniér: „Om Kjøbenhavns Befæstning ikke var bleven mine Direktionskolleger en saa uovervindelig Anstødssten . . .“ Jeg skal ikke fortsætte, for saa kommer der en yderligere Udtalelse, der er endnu skarpere end den, jeg ønskede at fremdrage. Altsaa den 27de December skriver Professor Keller endnu til Finansudvalgets Formand, at hvis Kjøbenhavns Befæstning ikke var bleven hans Direktionskolleger en saa uovervindelig Anstødssten, vilde man kunne være bleven ved det bestaaende, altsaa flytte Anstalterne ud her paa Sjælland. Heri ligger der en tilstrækkelig Tilkendegivelse af, at det er Fæstningsværkerne, der nu begynde at gribe ind i Kjøbenhavns Økonomi. Thi enhver som helst Institution, der i Fremtiden skal udvides her i Kjøbenhavn, vil blive udvidet saaledes, at den kommer i Fæstningsværkernes Nærhed, det vil sige, den maa nødvendigvis flyttes bort fra Kjøbenhavns Nærhed. Det er maaske sjældent, man faar det saa aabenhjertigt frem i Folketinget som netop her, og det er derfor af Værdi at betone det. Den højtærede Ministers Formening at kunne skaffe et Par andre Direktører, hvis disse to ikke vilde falde til Føje med Hensyn til Fæstningen, spiller slet ingen Rolle lige over for disse to Punkter, at Undersøgelsen om Flytningen af Anstalten skete paa et Tidspunkt, da den nuværende Minister ikke var Minister, og dernæst, at efter at Ministeren har givet sin Mening til Kende for Direk-

tionen, skriver Professor Keller vedvarende til Finansudvalgets Formand, at Tingene kunde være blevne ved det bestaaende, „om mine Direktionskolleger ikke havde set en saa uovervindelig Anstødssten i Kjøbenhavns Befæstning“. Disse Vidnesbyrd ere for skarpe til, at de kunne bortforklares.

Jeg er enig i mange af de Betragtninger, som det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Claussen) har fremsat. Imidlertid er det jo ofte saaledes, at en Ting ligger i Luften, hvorfor den ligger i Luften, ved man ikke, men den er der nu en Gang, alle bøje sig for den, og saaledes ligger det ogsaa i Luften, at Anstalterne skulle flyttes til Jylland. Derfor har Opmærksomheden nødvendigvis maattet være henvendt paa at finde et Sted, der var i enhver Henseende forsvarligt, saavel hygiejnisk som økonomisk, og jeg kan ikke nægte, at det største Mindretal i Udvalget fandt, at alle Grunde talte for Viborg, og at ingen Grunde, som man anførte som nødvendige for Anstalten, talte imod, medmindre det skulde være Hensynet til Strandluftens Betydning for en eller anden Sygdom. Men nu er det lidt mærkeligt at høre den højtærede Minister erklære, at det er slet ikke Hensynet til alle Sygdomsformer, man skal tage. Dette Hensyn altsaa, at Viborg Amt faktisk er sundere end Vejle Amt, interesserer ikke Ministeren. Den højtærede Minister interesserer sig kun for Tuberkulosen; men nu viser Stiftsfysikatets Erklæring, at pro mille Antallet af Tuberkulose-Dødsfald ved Kolding er, naar undtages en ganske ubetydelig og værdiløs lille Decimalbrøk, det selv samme som ved Viborg, og havde man flyttet Anstalten til Kolding, var der ikke kommet nogen Vanskelighed. Der maatte derfor være andre Grunde end Hensynet til Tuberkulosen og Strandluftshensynet o. s. v., eftersom 3,7 er saa nær ved 3,4 og disse to Tal ere henholdsvis Promilleantallet af Tuberkulose-Dødsfald ved Viborg og Kolding. Men om hele denne Sag ønsker jeg ikke at udtale mig. Jeg tror, det er godt, at den kommer frem til offentlig Drøftelse, og at det er meget nødvendigt; thi jeg anser hverken den højtærede Minister eller mig selv for sagkyndige, og jeg maa sige, at efter de Udtalelser, der ere komne fra Udvalgets til Stede værende Medlemmer om Strandluftens Betydning og Nødvendighed, anser jeg heller ikke de øvrige Udvalgsmedlemmer som sagkyndige paa dette Omraade. Jeg skal ikke dvæle ved alle de Bemærkninger, der kom frem, uagtet det nok var værd at gennemgaa dem; men da